

безпосередньо реалізується через основні принципи міжнародного повітряного, які встановлюють правовий режим використання повітряного простору.

Література

1. Каламкарян Р. А., Мигачов Ю. І. Міжнародне повітряне право: підруч. – М.: Ексмо, 2005. – 550 с.
2. Мовчан А. П. Міжнародне повітряне право / А. П. Мовчан. – К., 2001. – 24 с.
3. Бордунов В. Д. Міжнародне повітряне право: підручник / В. Д. Бордунов. – М: Авіабізнес, 2007. – 464 с.
4. Верещагін О. М. Міжнародне повітряне право: проблеми міжнародно-правового регулювання повітряних сполучень. – М.: Норма, 2000. – С. 56-62.
5. Колосов Ю. М., Кузнецов В. І. Міжнародне публічне право: підручник. – М.: Норма, 2010. – 437 с.

УДК 349.6:347.8(043.2)

Велікян Л. А., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Корнєєв Ю. В., к.ю.н., доцент

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГО-БЕЗПЕЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ КОСМІЧНОГО ПРОСТОРУ

За останні роки увага космічної спільноти була привернута до зростаючої кількості фрагментів космічних об'єктів, які, завершуючи свою місію, стають космічним сміттям, якщо вони не припинили своє існування шляхом відведення на орбіту «поховання» або повернення на Землю.

У зв'язку з можливими юридичними наслідками проблеми космічного сміття правила про відповідальність приватних суб'єктів космічної діяльності матимуть виключну важливість для реалізації комерційних космічних проектів.

Основним міжнародно-правовим підґрунтям врегулювання проблем відповідальності за наслідки космічної діяльності є Договір про принципи діяльності держав з дослідження та використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла 1967 р. Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, спричинену космічними об'єктами 1972 р. і Конвенція про реєстрацію об'єктів, запущених у космічний простір 1975 р.

Для підвищення ефективності застосування Конвенції про відповідальність необхідно, у свою чергу, вирішити такі проблеми:

— визначення терміна «космічний об'єкт» (у Конвенції про відповідальність 1972 р. як і в Договорі про космос 1967 р. не наведено загальновизнаного терміна «космічний об'єкт», водночас, це невизначене, по суті, поняття поширюється Конвенцією на складові частини «космічного об'єкта» та на засіб і складові його доставки);

— розв'язання проблеми не ідентифікованих космічних уламків;

— уточнення терміна «шкода», пов'язаного з космічним сміттям [3, с. 5].

Для вирішення першої проблеми необхідно сформулювати відповідь на питання про те, якого розміру космічне сміття підпадає під визначення терміна «космічний об'єкт». В даному випадку можливі два варіанти. У першому необхідно мати авторитетне міжнародне тлумачення Конвенції про відповідальність, яке б включало космічне сміття як таке у визначення поняття «космічні об'єкти».

У другому варіанті можливе розширення викладеного в ст. 1 цієї Конвенції визначення «космічного об'єкта». При цьому космічний об'єкт повинен бути визначений як такий, що включає, де це може бути використано, будь-яку його частку, яка здатна спричинити шкоду.

У преамбулі до Принципів зазначено, що державам-членам і міжнародним організаціям варто добровільно вжити через національні правові регулятори або через свої інші придатні механізми заходи із забезпечення реалізації в максимально можливому обсязі цих керівних принципів шляхом використання практики та процедур попередження утворення космічного сміття:

1. Обмеження утворення сміття під час штатних операцій.

2. Зведення до мінімуму можливості руйнування в ході польотних операцій.

3. Зменшення ймовірності випадкового зіткнення на орбіті.

4. Уникнення навмисного руйнування та інших дій, що спричиняють шкоду.

5. Зведення до мінімуму можливості руйнувань після виконання програми польоту, що викликані запасом енергії.

6. Обмеження тривалого існування космічних апаратів та орбітальних ступенів ракет-носіїв у районі низької навколоземної орбіти (ННО) після завершення їх програми польоту.

7. Обмеження тривалого знаходження космічних апаратів та орбітальних ступенів ракет-носіїв у районі геостаціонарної орбіти (ГСО) після завершення їх програми польоту [1].

Принципи вільного доступу в космічний простір і незалежного здійснення космічної діяльності закладені в основі національної політики всіх провідних космічних держав. Прийняття принципів щодо запобігання утворення космічного сміття державами на національному рівні дозволить попереджувати надзвичайні ситуації, пов'язані з наявністю сміття, але їх

прийняття призведе до деяких обмежень, що суперечить традиційному розумінню інтересів національної безпеки у сфері космічної діяльності [4, с. 11].

Тим не менше, будь-яка робота в сфері обмеження техногенного засмічення навколоземного простору виявиться ефективною тільки в тому випадку, коли буде проводитися на основі добровільно прийнятих обмежень усіма членами космічної спільноти на національному рівні при наявності консенсусу між усіма зацікавленими державами на міжнародному рівні.

Література

1. Договір про принципи діяльності держав з дослідження та використання космічного простору: Договір, Міжнародний документ від 27.01.1967 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_480

2. Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, спричинену космічними об'єктами: Конвенція, Міжнародний документ від 29.03.1972 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_126

3. Беглий О. В. Організаційно-правові аспекти попередження засмічення космічного простору / О. В. Беглий // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: «Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – 2009. – № 3. – С. 4-7.

4. Беглий О. В. Національні правові інструменти вирішення проблеми космічного сміття / О. В. Беглий, М. Ю. Дабіжа // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: «Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – 2010. – № 4. – С. 5-11.

УДК 366.636:341.23(043.2)

Гордієнко Ю., Герасімова В., студентки,
Навчально-науковий Гуманітарний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Рушак І. Я., старший викладач

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ЯК ФОРМА ВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОТИБОРСТВА

Сучасний світовий простір характеризується постійними змінами, високою мінливістю і швидкоплинністю різноманітних процесів та явищ. На сьогодні інформація вважається стратегічним національним ресурсом, одним з основних багатств країни. Становлення інформаційного суспільства, стрімкий процес глобалізації супроводжується зростанням складності навколишнього середовища, викликаного інтеграційними процесами і розширенням інституційних меж діяльності.